

1. רקע

פקודת הסטטיסטיקה [נוסח חדש], התשל"ב-1972 מחייבת כי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן: הלמ"ס) לא תפרסם ולא תמסור לגורם אחר מידע שמאפשר את זיהוי הפרט (סעיפים 17 ו-20 לפקודה). ביוני 1995, קבעה הוועדה לאבטחת סודיות סטטיסטית של הלמ"ס, בראשותו של פרופ' גד נתן, כי "הבטחת הסודיות" בהתאם להוראות הפקודה משמעותה מיזעור סיכויי האפשרות של זיהוי פרטים (אנשים, עסקים או מוסדות), בצירוף מידע שהתקבל מהם או עליהם בנתונים המצרפיים שהלמ"ס מפרסמת, או בקבצי פרט בלתי מזוהים שהיא מוסרת לגורמים מחוץ ללמ"ס. מסקנות הוועדה הצביעו על צמצום היקף המידע אשר תעמיד הלמ"ס לרשות חוקרים באמצעות קבצי פרט בלתי מזוהים. בגלל דאגת הקהילה האקדמאית לגורל מחקרים עתידיים לאור מסקנות ועדת הסודיות, מינו יו"ר המועצה הציבורית לסטטיסטיקה ויו"ר וועדת המעקב לאתיקה מקצועית לעוסקים בסטטיסטיקה, בדצמבר 1995, ועדה מייעצת לשחרור מידע מהלמ"ס בראשותו של פרופ' ראובן גרונאו (להלן: ועדת גרונאו). הוועדה הוקמה גם על דעת הלמ"ס, ואף השתתפו בה נציגי הלמ"ס.

ועדת גרונאו המליצה בפברואר 1997, בין השאר, על יצירת קטגוריה חדשה של קבצי פרט-אלה שבהם קיים סיכוי אפשרות זיהוי קטן. קבצים מסוג זה יימסרו לחוקר תחת הגבלות מיוחדת אשר יביאו למיזעור אפשרות הזיהוי. המלצה זאת נבחנה בשיתוף עם היועץ המשפטי של הלמ"ס ועם משנה ליועץ המשפטי לממשלה, ונמצאה כשרה, כמפורט בחוות דעתו של היועץ המשפטי של הלמ"ס מפברואר 1997, בנושא "מסירת קבצי פרט לחוקרים". לפיכך, החליטה הלמ"ס שניתן למסור קבצי פרט לחוקרים, כאשר שילוב של מבנה ותוכן הקובץ ביחד עם הגבלות מנהליות ומשפטיות, יביאו למיזעור אפשרות זיהוי הפרט.

בחודש מאי 1998 החל הלמ"ס להפעיל את המסקנות הנ"ל, על ידי מסירת קבצים מתוך מפקד האוכלוסין והדיר 1995 לחוקרים אקדמאים, בכפוף להסכם חוקר מיוחד. השיטה הופעלה בתיאום עם הסטטיסטיקן הממשלתי, היועץ המשפטי של הלמ"ס ומנהל מאגר הנתונים הבין-אוניברסיטאי בניהול הפקולטה למדעי החברה באוניברסיטה העברית בירושלים, שדרכו מועברים הקבצים לחוקרים על פי אישור הלמ"ס.

שם הנוהל: מסירת קבצי פרט בלתי מזוהים תחת חוזה מיוחד MUC

עדכון מס' 4

ליישום בהנהלת הלמ"ס

יש נספחים

בתוקף מתאריך 7.11.04

יש נהלים קודמים מ-11.2.99; 1.01.01; 1.6.02

2. מטרת הנוהל

מטרת נוהל זה לקבוע את התהליכים של אישור קובץ MUC ותנאי מסירתו לגורמי חוץ.

3. אחריות לביצוע

3.1 הסטטיסטיקן הממשלתי

3.2 ועדת הסודיות הסטטיסטית

3.2 היועץ המשפטי ללמ"ס

4. הגדרות

4.1 הלמ"ס - הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

4.2 הסטטיסטיקן - הסטטיסטיקן הממשלתי ומנהל הלמ"ס

4.3 הפקודה - פקודת הסטטיסטיקה [נוסח חדש], התשל"ב-1972

4.4 ועדת הסודיות - ועדת הסודיות הסטטיסטית של הלמ"ס

4.5 קובץ MUC (Microdata Under Contract) - קובץ פרט בלתי מזוהה, שסיכויי

אפשרות זיהוי הפרט בו הם מזעריים כתוצאה משילוב של מבנה ותוכן הקובץ, בחירה סלקטיבית של אוכלוסיית המשתמשים בו ותנאי שימוש מוגבלים המעוגנים בהסכם

4.6 גורם חוץ - מי שאיננו עובד הלמ"ס; או עובד הלמ"ס אשר עושה מחקר שלא במילוי תפקידו על פי הפקודה

4.7 מוסד - מוסד להשכלה גבוהה או מכללה אקדמית לפי חוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958, או מוסד מחקר אחר שהוכר על ידי הסטטיסטיקן

4.8.1 חוקר - מי שנמצא במסלול המחקרי באוניברסיטה בישראל במעמד מרצה ומעלה או שפרש לגמלאות במעמד של מרצה בכיר ומעלה ומבקש לבצע מחקר בתחום שבו הועסק כמרצה בכיר ומעלה כאמור; מרצה גלווה באוניברסיטה בישראל מדרגה פרופסור ומעלה, שהיה בעבר בעל תפקיד במוסד ממוסדות המדינה ועסק במחקר להנחת דעתו של הסטטיסטיקן הממשלתי; בעל מינוי של חמש שנים, הניתן לחידוש, בתפקיד אקדמאי במסלול האקדמי של מכללה אקדמית שאין בה קביעות, כאשר דרך ההעסקה היא הקרובה ביותר לקביעות באותו מוסד; בעל מינוי או ראש מוסד למחקר שהוכר על ידי הסטטיסטיקן

4.8.2 חוקר מיוחד - חוקר השייך לאוכלוסייה מוגדרת של חוקרים אשר הוכרה על ידי הסטטיסטיקן, הרשאי לעשות שימוש בקובץ MUC בנושא מוגדר מראש על ידי הסטטיסטיקן

- 4.9 מחקר - לגבי "חוקר" - מחקר אקדמאי שמבצע החוקר במסגרת תפקידו במוסד באמצעות קובץ MUC; לגבי "חוקר מיוחד" - מחקר אקדמאי או מדעי בנושא שהוגדר מראש על ידי הסטטיסטיקן כאמור בסעיף 4.8.2. לעיל.
- 4.10 עמית מחקר - מועסק במוסד של החוקר אשר מבצע את המחקר בשיתוף עם החוקר
- 4.11 עוזר מחקר - תלמיד או מועסק במוסד של החוקר אשר מסייע לחוקר בביצוע המחקר
- 4.12 הסכם חוקר - הסכם שאושר על ידי הסטטיסטיקן לאחר התייעצות עם ועדת הסודיות, אשר מסדיר את תנאי השימוש של קובץ MUC על ידי חוקר או חוקר מיוחד.
- 4.13 SSDA (Social Science Data Archive) - מאגר הנתונים הבין-אוניברסיטאי בניהול הפקולטה למדעי החברה של האוניברסיטה העברית בירושלים.

5. תוכן הנוהל

- 5.1 אישור קובץ MUC
- 5.1.1 הסטטיסטיקן הינו הגורם הבלעדי בלמ"ס המוסמך לאשר מסירת קובץ MUC לחוקר או לחוקר מיוחד.
- 5.1.2 הסטטיסטיקן יקבע כי קובץ פרט יימסר כקובץ MUC רק אם הוא יהיה סבור, לאחר התייעצות עם היועץ המשפטי של הלמ"ס, כי סיכויי אפשרות זיהוי הפרט בו הם מזעריים כתוצאה משילוב של שלושת התנאים הבאים:
- 5.1.2.1 מבנה הקובץ ותוכנו יוצרים סיכוי קטן לזיהוי הפרט, על פי קביעתה של ועדת הסודיות הסטטיסטית של הלמ"ס;
- 5.1.2.2 אוכלוסיית יעד הקובץ הוא חוקר או חוקר מיוחד;
- 5.1.2.3 השימוש בקובץ יוגבל בתנאים המעוגנים בהסכם, שיש בהם, להנחת דעת הסטטיסטיקן לאחר התייעצות עם ועדת הסודיות, ביחד עם שאר התנאים המפורטים לעיל, כדי להביא למזעור אפשרות זיהוי הפרט בקובץ.
- 5.2 אוכלוסיית המשתמשים בקובץ MUC
- 5.2.1 השימוש בקובץ MUC יותר לחוקר או לחוקר מיוחד בלבד, בתנאי שחתם כדין על הסכם חוקר.

שם הנוהל: מסירת קבצי פרט בלתי מזוהים תחת חוזה מיוחד MUC

עדכון מס' 4

ליישום בהנהלת הלמ"ס

יש נספחים

בתוקף מתאריך 7.11.04

יש נהלים קודמים מ-11.2.99; 1.01.01; 1.6.02

-
- 5.2.2 חוקר רשאי לבצע את המחקר בשיתוף עם עמיתי מחקר, ולהסתייע בעוזרי מחקר, בתנאי שהם חתמו על הצהרות סודיות בהתאם לתנאי הסכם חוקר.
- 5.2.3 חוקר מיוחד רשאי לבצע את המחקר בשיתוף עם גורמים נוספים כפי שייקבע בהסכם חוקר.
- 5.3 תהליך אישור שימוש בקובץ על ידי חוקר
- 5.3.1 חוקר יגיש בקשה בכתב לסטטיסטיקן ובה פרטים על עצמו, על המחקר ועל עמיתי המחקר ועוזרי המחקר המשתתפים במחקר; כן הדין לגבי חוקר מיוחד, אשר יפרט את הגורמים הנוספים בהם הוא רוצה להסתייע.
- 5.3.2 הסטטיסטיקן יאשר או ידחה את הבקשה.
- 5.3.3 אושרה הבקשה, ישלח היועץ המשפטי של הלמ"ס הסכם חוקר לחוקר או לחוקר המיוחד, לפי העניין, לחתימתו.
- 5.3.4 החוקר, או החוקר המיוחד, יחתום על הסכם חוקר בפני הסטטיסטיקן, המשנה לסטטיסטיקן, היועץ המשפטי של הלמ"ס, משפטן בלשכה המשפטית של המוסד של החוקר או עורך דין.
- 5.3.5 קובץ MUC יימסר לחוקר או לחוקר המיוחד רק לאחר שחתם כדין על הסכם חוקר.
- 5.4 מסירת קבצים באמצעות ה-SSDA
- 5.4.1 ועדת הסודיות, בתיאום עם הסטטיסטיקן, רשאית לקבוע כי קובץ MUC יימסר לחוקר באמצעות ה-SSDA בתנאים שייקבעו.
- 5.4.2 היחסים בין הלמ"ס לבין ה-SSDA יוסדרו בהסכם שיוכן באחריותו של היועץ המשפטי של הלמ"ס.
- 5.5 תוקף רשיון השימוש בקובץ
- 5.5.1 רשיון השימוש בקובץ יינתן לתקופה שלא תעלה על שנה אחת, עם אפשרות חידוש מדי שנה ושנה.
- 5.5.2 רשיון שימוש הניתן לחוקר שהוא מרצה באוניברסיטה שאין לו קביעות, יסתיים ביום 30 ביוני, ויהיה ניתן לחידוש מדי שנה לתקופה של שנה אחת בכל פעם ממועד זה, בתנאי שהוכח להנחת דעתו של הסטטיסטיקן כי האוניברסיטה עומדת להעסיק את החוקר בשנת הלימודים הקרובה.

שם הנוהל: מסירת קבצי פרט בלתי מזוהים תחת חוזה מיוחד MUC

עדכון מס' 4

ליישום בהנהלת הלמ"ס

יש נספחים

בתוקף מתאריך 7.11.04

יש נהלים קודמים מ-11.2.99; 1.01.01; 1.6.02

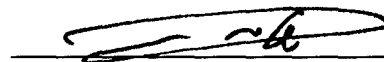
-
- 5.6 שלילת זכות לקבל קובץ
- 5.6.1 הסטטיסטיקן רשאי לבטל רשיון שימוש של חוקר או חוקר מיוחד, וגם לשלול קבלת קובץ על ידי חוקר או חוקר מיוחד, אם הוכח להנחת דעתו כי החוקר או החוקר המיוחד לא עמד בתנאי רשיון השימוש בקובץ.
- 5.6.2 הסטטיסטיקן רשאי לשלול מתן רשיונות לחוקרים ממוסד זה או אחר עקב הפרה או הפרות של חוקר או חוקרים מאותו המוסד.
- 6. נספחים מצורפים**
- 6.1 נספח 1 - דוגמת הסכם חוקר
- 6.2 נספח 2 - דוגמת הסכם עם ה-SSDA
- 7. איזכורים ואסמכתאות**
- 7.1 פקודת הסטטיסטיקה [נוסח חדש], התשל"ב-1972
- 7.2 דר"ח ועדת הסודיות מדצמבר 1995
- 7.3 דר"ח ועדת גרונאו מפברואר 1997
- 7.4 חוות דעת היועץ המשפטי של הלמ"ס בנושא מסירת קבצים לחוקרים
- 8. תפוצה**
- 8.1 הסטטיסטיקן הממשלתי
- 8.2 חברי ועדת הסודיות
- 8.3 חברי הנהלת הלמ"ס
- 8.4 הממונה על אבטחת המידע בלמ"ס

כותב הנוהל: בריאן ניגן, היועץ המשפטי ללמ"ס

מאשר הנוהל: פרופ' שלמה יצחקי, הסטטיסטיקן הממשלתי

7.11.04

תאריך

חתימה